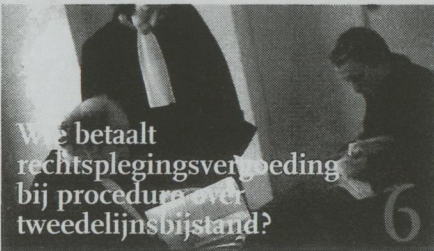

De Juristenkrant

NR 201 - 13 JANUARI 2010

Wie betaalt
rechtsplegingsvergoeding
bij procedure over
tweedelijksbijsland?

Patrick Van
Buggenhout
promoot de
gerechtsdeurwaarder
van de 21ste eeuw

CEO Martine
Reynaers:
'Justitie moet
communicatie
beter verzorgen.'

Belgische brouwer mag journalist niet gebruiken om lek te dichten

Het Europees Mensenrechtenhof fluit de rechtscolleges terug die eerder aan persagentschap Reuters en enkele Britse kranten bevel oplegden om gelekte documenten aan Interbrew mee te delen. Het Europees Hof vindt dat het publiek belang dat gemoeid is met de bescherming van het journalistiek bronnengeheim voorgaat op het belang van Interbrew om lekkende medewerkers op het spoor te komen. Andermaal een belangrijk signaal dat het journalistiek bronnengeheim op verregaande bescherming kan rekenen.

Dirk Voorhoof

Ongeveer tien jaar geleden gaf biergroep Interbrew (ondertussen Anheuser-Busch InBev NV) opdracht aan de investeringsbank Goldman Sachs om een mogelijke overname te onderzoeken van South African Breweries Ltd. (SAB). Het rapport van Goldman Sachs werd vertrouwelijk overgemaakt aan Interbrews afdeling fusies en overnames. Nauwelijks een week later stuurde iemand anoniem een kopie van het rapport naar de Financial Times, The Guardian, The Times

en het nieuwsagentschap Reuters. Ook The Independent berichtte over de zaak. Het nieuws van de overnamestrategie van Interbrew lekte voortijdig uit in de pers, met onmiddellijke gevolgen voor de beursnotering van beide bedrijven: Interbrew zag zijn beursnotering achteruit gaan, terwijl rond SAB druk gespeculeerd werd, met een stijging van de beurskoers tot gevolg. Interbrew liet in een eerste reactie weten geen concrete plannen tot overname te hebben. Kort daarop werd een perscommuniqué verspreid, waarin gemeld werd dat onderdelen van het gelekte rapport vervalst waren, met name de prijs

van het overnameaanbod en de timing. Interbrew gaf opdracht aan een veiligheids- en risico-expert om de oorsprong van het lek te onderzoeken, maar zonder resultaat. Prompt diende Interbrew klacht met burgerlijke partijstelling tegen onbekenden in bij de onderzoeksrechter in Brussel. Tegelijk leidde Interbrew ook in Londen bij het High Court een geding in om de anonieme tipgever op het spoor te komen.

De rechtbank legde in toepassing van de zogenaamde 'Norwich Pharmacal proceedings' bevel op aan de vier kranten en Reuters om het aan hen gelekte rapport in deze zaak mee te delen aan de raadsman van Interbrew. Deze *common law*-principes komen er in essentie op neer dat men zijn medewerking moet verlenen om de persoon te kunnen identificeren van een schadeverwekkende daad jegens een ander persoon, wanneer men op één of andere manier betrokken is geraakt in de schadeverwekkende daad, ook als men niet zelf onrechtmatig gehandeld heeft.

Het vonnis van de Londense rechtbank kwam aan de vordering van Interbrew tegemoet. De rechtbank hield rekening met het in artikel 10 van de *Contempt of Court Act* gewaarborgde journalistieke bronnengeheim, maar beklemtoonde dat het publiek belang dat gemoeid was met deze zaak - het verzekeren van de integriteit van de aandelenmarkt - het bevel tot mededeling van het document rechtvaardigde. Het hof van beroep bevestigde korte tijd later het rechterlijk bevel tot mededeling van het rapport, en benadrukte daarbij dat het document dat aan de media was doorgestuurd, klaarblijkelijk deels vervalst was door iemand die handelde met kwaad opzet. Het hoger beroep, toen nog bij het House of Lords (nu *Supreme Court*), werd afgewezen. De vier kranten en Reuters bleven overigens weigeren om zich te schikken naar het rechterlijk bevel, zich beroepend op het journalistiek bronnengeheim.

De argumenten van het Hof leest u op pagina 3

Europa vernieuwt e-privacyregels

Op 19 december 2009 trad een nieuwe richtlijn in werking over privacy en elektronische communicatie (2009/136). Die wijzigd de zogenaamde e-privacyrichtlijn van 12 juli 2002 (2002/58). De nieuwe richtlijn moet in nationaal recht omgezet worden tegen 25 mei 2011.

Lees verder bladzijde 2

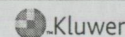
Cassatie fluit hof terug over toerekenbaarheid bij burenhinder

Een brand met onbekende oorzaak beschadigt het pand van een naburige eigenaar. Die vraagt een compensatie aan zijn buurman voor de hinder. Het Hof van Cassatie verbreekt de beslissing van de appelrechter. Bovenmatige burenhinder vergt een daad, verzuim of gedraging die aan de gedaagde kan worden toegerekend.

Lees verder bladzijde 3

Legal World

Dagelijks een snelle analyse van
nieuwe wetgeving uit het Staatsblad?
U leest het op www.legalworld.be

a Wolters Kluwer business

Veertiendaags (niet in juli en augustus) - 12^e jaargang - erkenningsnummer: P409978 - prijs 3 euro

ISSN 1374 3538 - afgiftekantoor brussel x - Wolters Kluwer België - Molstraat 30 - 2800 Mechelen

Cassatie fluit hof terug over toerekenbaarheid bij burenhinder

Een brand met onbekende oorzaak beschadigt het pand van een naburige eigenaar. Die vraagt een compensatie aan zijn buurman voor de hinder. Het Hof van Cassatie verbreekt de beslissing van de appelrechter. Bovenmatige burenhinder vergt een daad, verzuim of gedraging die aan de gedaagde kan worden toegerekend.

Evelien de Kezel

Door een overslaande brand met onbekende oorzaak raakte een naburig pand beschadigd. De eigenaar van dat pand stelt zijn buur aansprakelijk (onder meer) op grond van artikel 544 B.W. De rechter in eerste aanleg acht die vordering ongegrond omdat, hoewel met zekerheid vaststond dat de brand zich had voorgedaan in het pand van de buur en die brand de oorzaak was van de schade aan het pand van de eiser, niet bewezen was dat de brand te wijten was aan een gedraging - foutief of foutloos - van de buur.

Het appelgerecht had een afwijkende rechtsopvatting. Samengevat oordeelde het dat de vordering op grond van artikel 544 B.W. wel degelijk gegrond was aangezien de buur als eigenaar van het goed dat de hinder heeft veroorzaakt, aansprakelijk is voor de schade veroorzaakt door die bovenmatige hinder, behoudens tegenbewijs van een vreemde oorzaak of daad van een derde. Volgens het appelgerecht komt de problematiek van de toerekenbaarheid van de burenhinder louter neer op het aanwijzen van een compensatieplichti-

ge bewaarder, zonder dat een oorzakelijk verband moet worden aangetoond tussen een handeling of verzuim van die laatste en de hinder.

Het Hof van Cassatie werd gevraagd de invulling van de vereiste van toerekenbaarheid te toetsen. Het Hof verbrak de beslissing: 'Door het bestaan van een bovenmatige burenhinder aan te nemen en de [gedaagde] te veroorzaken tot het betalen van een compensatie, zonder vast te stellen dat die hinder te wijten is aan een daad, verzuim of gedraging die aan de [gedaagde] kan worden toegerekend, verantwoorden de appelrechters hun beslissing niet naar recht'.

DAAD, VERZUIM OF GEDRAGING

Sinds het advies van procureur-generaal Dumon bij het cassatiearrest van 5 maart 1981, ziet men over de toerekenbaarheid bij burenhinder steeds dezelfde terminologie terugkeren: het moet gaan om hinder 'provoqué par un fait, une omission ou un comportement quelconque'.

Het Hof van Cassatie had in het verleden al beslist dat het niet de loutere vaststelling van een hindernisverwekkend gebeuren is, zoals

Het Hof van Cassatie had in het verleden al beslist dat het niet de loutere vaststelling van een hindernisverwekkend gebeuren is die aanleiding geeft tot aansprakelijkheid op grond van artikel 544 B.W.

brand op een nabijgelegen erf, die aanleiding geeft tot aansprakelijkheid op grond van artikel 544 B.W. (arresten van 3 april 1998 en 12 maart 1999). In de motivering van die arresten hadden de appelrechters niet vermeld welke de gedraging was die aan de gedaagde, op wiens erf de brand was ontstaan, kon worden toegerekend.

Het Hof van Cassatie heeft in dit arrest bevestigd dat de kwestie van de toerekenbaarheid in geval van burenhinder draait rond de vraag op welke wijze de gedaagde zijn bevoegdheden als bewaarder/eigenaar van het pand heeft uitgeoefend. Aannemelijk is dat daartoe volstaat dat de rechter vaststelt dat de oorzaak

van de brand op enige wijze herleid kan worden tot de (al dan niet foutieve) bewaring van het erf waarop de brand ontstond.

(De auteur is docent aan het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht van de Universiteit Utrecht, wetenschappelijk medewerker aan het Centrum voor Verbintenissenrecht van de Universiteit Gent en advocaat aan de balie te Brussel)

Cass. 3 april 2009, A.R. nr. C.07.0617.N/3

<http://jure.juridat.just.fgov.be>

Belgische brouwer mag journalist niet gebruiken om lek te dichten

Vervolg van pagina 1

In Straatsburg voerden de vier kranten en Reuters de schending aan van het journalistiek bronnengeheim zoals beschermd door artikel 10 EVRM. Helemaal in lijn met eerdere rechtspraak over de journalistieke bronbescherming benadrukt het Hof het cruciaal belang voor de persvrijheid dat gemoeid is met de bescherming van journalistieke bronnen. Volgens het EHRM heeft een bevel tot bekendmaking van een bron niet enkel nadelige gevolgen voor de bron zelf van wie de identiteit onthuld wordt: het meedelen van een journalistieke bron aan justitie of politie betekent ook onmiskenbare reputatieschade voor de krant in kwestie, zowel bij potentiële bronnen als bij het lezerspubliek dat recht heeft op informatie afkomstig van anonieme bronnen.

Het Hof erkent dat bij het eventueel ontzeggen van het recht op bronbescherming rekening kan worden gehouden met het feit dat een document vervalst is, of dat de bron te kwader trouw handelde. Maar tegelijk benadrukt het Hof dat met deze omstandigheden slechts rekening kan worden gehouden als ze onomstootbaar vaststaan. Bovendien kan het gedrag van de bron zelf geen doorslaggevend factor zijn om het recht op bronbescherming in een concrete zaak af te wijzen.

PERSLEKKEN CRUCIAAL

Het Hof is van oordeel dat in deze zaak niet

Het nieuws van de overnamestrategie van bierbrouwer Interbrew lekte voortijdig uit in de pers, met onmiddellijke gevolgen voor de beursnotering van beide bedrijven. Interbrew zag zijn beursnotering achteruitgaan, terwijl rond SAB druk gespeculeerd werd, met een stijging van de beurskoers tot gevolg.

vaststaat wat de motieven zijn geweest van het lek en dat evenmin bewezen is dat het gelekte document valse informatie bevatte. Interbrew heeft anderzijds wel zelf stappen ondernomen om het lek op te sporen, zodat voldaan is aan de subsidiariteitsvereiste. Een rechterlijk bevel tot mededeling van een journalistieke bron is immers enkel toelaatbaar

als er geen andere alternatieven zijn om de identiteit van een bron te achterhalen. Maar die noodzakelijke voorwaarde is onvoldoende om het journalistieke bronnengeheim te kraken. Volgens de rechtspraak van het EHRM mag een journalist immers slechts verplicht worden om een vertrouwelijke bron te onthullen in geval van een zwaarwegend

publiek belang, een 'overriding requirement in the public interest'. Het argument van Interbrew dat het lek opgespoord moet kunnen worden om in de toekomst lekken te kunnen voorkomen is volgens het Europees Hof niet overtuigend, omdat dit soort argumentatie altijd van toepassing is bij pogingen om lekken in te dijken.

Het Mensenrechtenhof is finaal en unaniem van oordeel dat het belang dat Interbrew inroept niet opweegt tegen het publiek belang dat gemoeid is met de bescherming van het journalistiek bronnengeheim. Het rechterlijk bevel om het document 'op te leveren', om daaruit de oorsprong en eventueel de identiteit van het lek op het spoor te komen, is dus een niet-gerechvaardigde inmenging in de persvrijheid, een schending dus van artikel 10 EVRM. De Britse kranten en Reuters vinden hun standpunt dus finaal ondersteund door de zeven rechters van de vierde sectie van het Europees Mensenrechtenhof. Opvallend overigens dat het Hof er zelf bijna zeven jaar voor nodig had om dit arrest 'op te leveren'.

(De auteur is hoogleraar mediarecht en auteursrecht aan de Universiteit Gent en de Universiteit van Kopenhagen)

Hof Mensenrechten, 15 december 2009, *Financial Times* Ltd. e.a. t. Verenigd Koninkrijk, nr. 821/0

www.echr.coe.int